

Mødet den 22. Februar 1923.

(For lukkede Døre).

Fraværende: J. Chr. Møller og M. Simonsen.

- 0 1. Andragender om Statslaan til Byggeforetagender fra:
 - 0 a. (J. Nr. 699⁴—1922). Gartner H. P. Jensen angaaende en Villa ved Niels Ebbesens Vej.
 - 0 b. (J. Nr. 699⁸—1922). Værkmester N. P. Kaa angaaende en Villa ved Eugen Warmings Vej.
 - 0 c. (J. Nr. 699⁹—1922). Delikatessehandler E. Pannie angaaende en Beboelsesejendom i Nørreallé Nr. 98.
 - 0 d. (J. Nr. 699¹⁰—1922). Bagermester N. Skov angaaende en Beboelsesejendom paa Hjørnet af de Mezas Vej og Kiers Plads.
 - 0 e. (J. Nr. 699¹¹—1922). Værkmester H. Th. Hansen angaaende en Villa ved Eugen Warmings Vej.
 - 0 f. (J. Nr. 699¹⁸—1922). Lærer O. Bønløkke Andersen angaaende en Villa ved Poul Martin Møllers Vej.

Formanden meddelte, at Andragenderne fra Delikatessehandler Pannie og Bagermester Skov ikke var tilstrækkelig oplyste; men for den førstes Vedkommende var der i Dag forevist en Sparekassebog paa 14000 Kr., hvilke Penge blev depo-

neret paa en saadan Maade, at de kun skulde gaa til dette Byggeforetagende. Fra Bagermester Skovs Sagfører var der meddelt, at der i Morgen vilde blive indbetalt 23000 Kr. i en herværende Bank paa samme Maade. For de øvriges Vedkommende drejede det sig ikke om saa store Beløb, og Udvalget gik ud fra, at de kunde klare deres Byggeri, hvorfor Taleren vilde foreslaa, at Byraadet anbefaler alle Andragenderne.

P. P e t e r s e n mente, at Borgmesteren saa lidt for pessimistisk paa den ny Lov. Den havde endnu kun foreligget saa kort Tid, at man nok kunde haabe paa en Del mere Byggeri.

A n d r. C h r i s t e n s e n gav nogle Oplysninger om Loven og Udvalgets Fremgangsmaade. Vedkommende Bygherre skulde dokumentere, at han ejede 15 % af Byggesummen, og det var hidtil gaaet paa den Maade, at han foreviste Bevis for at have dette Beløb indestaaende paa Konto eller Sparekassebog, hvilket Udvalget havde anset for tilstrækkeligt. Det var jo ikke noget egentlig Bevis for, at han ejede en saadan Formue, idet hans Gæld ikke fremgik deraf, men en Status var ikke synderlig sikrere, og man kunde nok i de fleste Tilfælde gaa ud fra, at de havde denne Formue. For de to større Bygningers Vedkommende, som forelaa i Dag, var Beløbene deponerede, saa de maatte jo anses for sikre.

V a l d. P e d e r s e n bemærkede, at det vist i flere Tilfælde gik her som ved Husmandsloven, at Folk laante disse Penge, saa nogen egentlig Sikkerhed imod, at Loven blev omgaaet, havde man ikke. Men der kunde næppe kræves mere indgaaende Undersøgelse.

N i e l s B a r n o w spurgte, hvad der egentlig mentes med, at Kapitalen baandlagdes til Fordel

for Byggeforetagendet. Fordi en Mand havde en Sparekassebog paa 14000 Kr., var det jo ikke sikkert, at Pengene blev brugt til Bygningen.

Formanden svarede, at der kunde anvises Regninger angaaende Byggeriet af den baandlagte Kapital.

Niels Barnow: Hvorledes er saa Sikkerheden ved de mindre Byggeforetagender?

Formanden mente ikke, man kunde komme ind paa at baandlægge disse smaa Kapitaler.

Marius Geertsen syntes, at man lige saa godt kunde baandlægge Kapitalen i alle Tilfælde.

Andr. Christensen troede ikke, at Risikoen blev særlig stor for Kommunen; den skulde sammen med Staten garantere for indtil 85 % af Ejendommens Værdi, men Laanene kunde ikke optages, før Bygningen var færdig.

Marius Geertsen bemærkede, at der derfor godt kunde blive Tab for de efterfølgende Panthavere.

Samtlige Andragender anbefalede.

2. (J. Nr. 615—1922). **Andragende om Tilskud til kommunale Fripladser i Frk. Kochs Skole.**

Fra Skoleudvaldet forelaa følgende Erklæring:

»Skoleudvalgets Flertal (Jakob Jensen og Moustén) kan ikke anbefale nogen Forhøjelse af Kontoen til Fripladser i eksamensberettigede Privatskoler og vedlægger en af Kommunebogholderen udarbejdet Oversigt over de Fordele, som tilstodes Frk. Koch ved Grundsølget til hendes Skole.

Skoleudvalgets Mindretal (Mariane Thomsen) foreslaar, at den omhandlede Konto for Regnskabsaaret 1923—24 forhøjes med 200 Kr. til 1 Friplads til Frk. Kochs Skole.

Formanden kunde ikke gaa med til at forhøje det budgetterede Beløb paa 4000 Kr., men havde ikke noget imod, at der tages 1 eller 2 Pladser fra de andre Skoler og overføres til Frk. Kochs Skole. Forøvrigt havde Frk. Koch, da Skolen blev bygget, faaet Lettelser, som var opgjort til 61000 Kr.

Mariane Thomsen indrømmede, at den foreliggende Udregning maaske var rigtig nok paa Papiret, men det var ikke sikkert, at Kommunen havde faaet Grunden solgt paa dette Tidspunkt, og hvis den havde ligget ubebygget endnu, havde Byen jo ingen Indtægt faaet deraf. Der var ogsaa i Krigsaarene givet langt større Tilskud til andre Byggeforetagender. Frk. Koch søgte i Fjor om at faa et Par Fripladser, væsentlig som en Anerkendelse fra Kommunens Side af hendes Skole, som derved kunne komme til at indtage en lignende Stilling som de 4 andre eksamensberettigede Privatskoler. Da hendes Andragende i Fjor blev nægtet, tilbød hun gratis at optage en Elev fra Kommuneskolen. Tilskudet til en Friplads havde hidtil udgjort 200 Kr. aarlig, og det var ikke særlig meget i Forhold til, hvad der blev bevilget til saa meget andet. Taleren vilde derfor foreslaa Byraadet at gaa med til at give Frk. Koch en Friplads foreløbig og saa se, om der ad Aare kunde blive Raad til flere. Angaaende en anden Fordeling af det bevilgede Beløb saaledes, at Frk. Koch ogsaa fik Del deri, var Taleren ikke særlig glad derfor, men hvis Byraadet ikke kunde tiltræde Oprettelse af nye Fripladser, kunde Taleren subsidiært slutte sig dertil.

Andr. Christensen vilde gerne lægge et godt Ord ind for Frk. Koch, for der var ikke Grund til at stille hende anderledes m. H. t. Fri-

pladser end de øvrige. Det var selvfølgelig rigtigt, at hun fik visse Begunstigelser, da hun byggede Skolen, men det var næppe sket ud fra den Forudsætning, at hun saa ikke skulde have Fripladser. Byraadet havde i sin Tid tilbudt en anden Privatskole lignende Begunstigelser, og da var der heller ikke Tale om at inddrage Fripladser af den Grund. Beregningerne angaaende Kommunes Tab var lidt svævende; det forudsatte i hvert Fald, at Grunden var blevet solgt straks til 50 Kr. pr. m², og det var jo tvivlsomt. Men man kunde ogsaa spørge, hvor meget Frk. Koch sparede Byen for. Hver Elev i Kommuneskolen kostede 170 Kr. aarlig, og for 230 Elever beløb det sig altsaa til ca. 40000 Kr. om Aaret, saa det var et Spørgsmaal, om ikke Kommunen tjente mest derved. Taleren var dog ikke særlig begejstret for at optage nye Poster paa Budgettet, men kunde støtte et Forslag om at fordele de 40000 Kr. noget anderledes, saa at Frk. Koch ogsaa fik Del deri; men en saadan Fordeling kunde vel overlades til Skoleudvalget.

Formanden hævdede, at hvis det Udvalg, som solgte Byggegrunde, lagde Frk. Thomsens Salgsmaade til Grund, vilde det blive et daarligt Facit. Tilskudet til Frk. Kochs Skole gav ganske vist Anledning til et lignende Tilbud til Fru Laursens Skole, men Taleren antog ikke, det nyttede at forsøge denne Vej tiere, og muligvis burde Byraadet for længe siden have holdt op med at støtte Privatskolerne, idet de offentlige Skoler kunde paa tage sig at undervise Børnene fuldt saa godt som disse. Naar der saa blev sagt, at det var noget ældre Børn fra Kommuneskolerne, som fik disse Fripladser, saa kunde der udmærket oprettes en Klasse for saadanne ved Kommuneskolerne.

K. M o u s t e n indsaa ikke, at Frk. Koch behøvede nogen Anerkendelse fra Kommunens Side. Angaaende de Børn, som hun sparede Kommunen for, saa blev det ikke engang eet Barn i hver Kommuneskoleklasse, saa det betød ikke meget.

A. S n e u m gjorde opmærksom paa, at der blandt de 230 Børn dels var nogle, som ikke var skolepligtige, og dels en Del udenbys boende.

A n d r. C h r i s t e n s e n svarede, at efter det opgivne var der 270 Elever, og deraf 230 skolepligtige.

M. B r a m m e r erklærede, at naar Frk. Koch havde faaet Tilskud til sit Byggeforetagende, laa deri en Anerkendelse, og da der ikke var Grund til at stille hendes Skole anderledes end de øvrige Privatskoler, kunde Taleren slutte sig til Tanken om at fordele Beløbet saaledes, at Frk. Koch faar Del deri.

F o r m a n d e n: Saa maa Mindretallet stille Forslag derom!

V a l d. P e d e r s e n antog, at Byraadet kunde enes om et Forslag, hvorefter det paagældende Udvalg fordeler Beløbet paa en noget anden Maade, saaledes at Frk. Koch faar Del deri. Hvorvidt det skulde være en Friplads eller f. Eks. 10 % vidste Taleren ikke, men 200 Kr. aarlig blev ca. 17 Kr. maanedlig, og det kunde synes lidt rigeligt, saa der var maaske en Mulighed for at forøge Antallet af Fripladser uden at forhøje Beløbet.

M a r i a n e T h o m s e n havde helst set, at Byraadet gik med til at oprette en Friplads mere, men da der ikke var Udsigt dertil, vilde Taleren foreslaa, at efterhaanden som der bliver Fripladser ledige, bemyndiges Skoleudvalget til at fordele disse ligelig mellem de 5 Privatskoler.

Andr. Christensen havde ikke noget mod dette Forslag; men man kunde maaske ogsaa gaa den Vej, som Hr. Vald. Pedersen havde antydet, og undersøge, om Beløbet pr. Friplads kunde formindskes noget, saa Fripladsernes Antal derved forøgedes uden at forøge den samlede Udgift. Det var muligt, at der gaves lige saa god Undervisning i Kommunens Skoler; men hvis samtlige Privatskoler blev nedlagt, vilde det dog sikkert bevirke en Stigning i Kommunens Budget.

Mariane Thomsen fandt det saa rigtigst, at Udvalget tager Sagen tilbage og undersøger Muligheden for at afkorte Beløbet pr. Friplads noget, idet der saa muligvis kunde blive en Friplads mere allerede til April.

Formanden bemærkede, at Kommunen endnu ikke var naaet op til 17 Kr. maanedlig pr. Elev, og ved Beregningen af Udgiften i Kommuneskolerne burde man egentlig ikke medtage Forrentning og Afdrag af Bygningerne, idet disse jo var betalt for længe siden. Men her maatte først klares, hvorvidt der skulde optages en større Sum paa Budgettet til Fripladser eller ikke.

Det vedtoges, at det aarlige Tilskud til private Skoler ikke forhøjes. Spørgsmaalet om en eventuel anden Fordeling af Tilskudet henvistes til Skoleudvalget.

3. (J. Nr. 700—1922). **Andragende fra Enkefru Krüger om at maatte beholde sin Lejlighed samt om Bevilling af en aarlig Rente.**

Formanden meddelte, at Udvalget havde talt om Sagen, men ikke havde fremsat noget Forslag, da man gerne først vilde høre Stemningen i Byraadet. De Instrumenter, som Krüger i sin Tid skænkede Byen, havde en Værdi af ca. 42000 Kr. Taleren havde før udtalt, at man hel-

lere burde have betalt Fru Krüger disse Penge ved hendes Mands Død, saa havde man været færdig med Spørgsmaalet.

A. M ø r u p var overbevist om, at Fru Krüger var i Nød; men paa den anden Side havde Byen næppe nogen juridisk Forpligtelse overfor hende, derimod maaske en vis moralsk Forpligtelse ved at have taget mod denne Gave, idet den vel var givet ud fra den Forudsætning, at Familien var saadan stillet, at den kunde afse Gaven. Nu var imidlertid Fru Krügers Formue faktisk intet værd, og maaske var det da mest korrekt at tilstaa hende en vis Rente af de 44000 Kr., hvis Sagen kunde løses dermed. Hendes Anmodning om at maatte blive boende i Villaen, saa længe hun ønskede det, kunde Taleren derimod ikke godt gaa med til, idet Kommunen burde have samme Dispositionsret over denne som over sine andre Lejligheder.

H. P. C h r i s t e n s e n henstillede til Udvalget at finde en fuldstændig Løsning af Spørgsmaalet og affinde sig med hende, saaledes at man ikke havde nogen som helst Forpligtelse overfor hende og kunde blive fri for disse aarlige Andragender. Hendes Bolig med Omgivelser o. s. v. var jo ret kostbar og kunde sikkert indbringe betydeligt mere, hvis hun fraflyttede den.

K. M o u s t e n syntes ikke, Kommunen havde nogen moralsk Forpligtelse, fordi en Mand i Byen fik Krüger lokket med paa noget, hvorved han tabte det meste af sin Formue. Krüger havde sikkert faaet sine Instrumenter tilstrækkelig honoreret.

M. B r a m m e r bemærkede, at naar det var gaaet Fru Krüger saa daarligt, skyldtes det Tidernes Ugunst, idet ingen kunde forudse, at tyske Penge vilde blive værdiløse, hvorved hun nu stod

fuldstændig uden Midler. Taleren var enig med Ingeniør Mørup i, at Byraadet ikke kan forpligte sig m. H. t. Villaen, men som Forholdene var, kunde man vist ikke godt nægte at støtte hende, f. Eks. ved at bevilge hende en Rente af det Beløb, som Instrumenterne var værd, hvilket vel kunde beløbe sig til et Par Tusind Kroner. Taleren vilde henstille til Byraadet at slutte sig til noget i den Retning, saa Spørgsmaalet snarest kunde løses, for det var sikkert meget paakrævet.

Vald. P e d e r s e n var ikke rigtig stemt for den Maade, idet man saa maaske kunde komme til at betale hende Pension gennem en lang Aarrække, saa maatte man hellere affinde sig med hende ved en Sum engang for alle. Naar hun var saa daarligt stillet, saa det mærkeligt ud, at hun boede i en Lejlighed til 850 Kr. Hele denne Sag viste, at man skal være varsom med at modtage Gaver, for der fulgte altid Forpligtelser med.

M a r i u s G e e r t s e n spurgte, om Byens Forpligtelser overfor Fru Krüger var udmaalt ved Værdien af disse Instrumenter. Det kunde jo tænkes, at Krüger gennem sin Videnskab havde gjort Aarhus By saa store Tjenester, at det vilde synes utaknemmeligt, hvis man ikke skænkede hans Enke en aarlig Pension eller lignende.

A. S n e u m krævede, at det først blev fuldt dokumenteret, hvorledes Fru Krügers Formuesomstændigheder i Virkeligheden var.

A. M ø r u p troede ikke, det var heldigt at honorere Fru Krüger med en samlet Sum, for hun havde muligvis en Del Gældsforpligtelser, og saa kunde Summen hurtig svinde bort. En aarlig Pension var vist bedre for hende.

Formanden havde af de faldne Udtalelser sporet nogen Velvilje overfor Fru Krüger, og Udvalget vilde saa overveje Sagen nærmere.

Sagen gik tilbage til Udvalget for Observatoriet.

4. (J. Nr. 607—1922). **Andragende fra Arkitekt Vald. Schmidt, København, om at maatte medvirke ved den paatænkte Udvidelse af »De gamles Hjem«.**

Fra Alderdomsudvalget forelaa følgende Erklæring:

»I Anledning af foranstaaende skal Udvalget henvise til, at det i Byraadets Møde den 17. December 1921 vedtoges at lade Stadsarkitekten udarbejde Planer over Udvidelsen af De gamles Hjem, og Udvalget maa erklære sig tilfreds med den saaledes trufne Afgørelse.«

Kunde ikke bevilges.

5. (J. Nr. 177—1922). **Andragende fra Postbud J. D. Palmtoft om Eftergivelse af en ham paa hvilende Gæld til Fattigvæsenet.**

Fra Fattigudvalget forelaa følgende Erklæring:

»I Anledning af foranstaaende skal Udvalget meddele, at Postbud Palmtofts Hustru i en Aarrække har været optaget i Sindssygehospital ved Aarhus for Fattigvæsenets Regning. Før Skilsmissen betalte han intet Bidrag til Hustruen, men ved Skilsmissevilkaarene blev han paa Foranledning herfra tilpligtet at betale 300 Kr. aarlig, som man efter hans økonomiske Forhold maa anse ham for at være i Stand til at betale, idet han er bedre stillet end mange andre, som tilpligtes lignende Bidrag. Efter et derom indgivet Andragende er Udvalget nu gaaet ind paa foreløbig at tilbageholde den fremsatte Afsoningsbegæring vedrørende Helaaarsbidraget til 27. Februar d. A. paa Vilkaar,

at han fra den 1. ds. afdragsvis betaler 20 Kr. maanedlig, og videre mener man ikke at kunne strække sig, da et saadant maanedligt Afdrag maa kunne præsteres.«

Kunde ikke bevilges.

6. F o r m a n d e n gav nogle Oplysninger om Isforholdene i Havnen, og hvilke Forholdsregler Udvalget havde truffet for at forhindre en eventuel Is-spærring.
-